

Kommissionens arbetsprogram 2017

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 17 november 2016 att, under förutsättning att dokumentet hänvisades till utrikesutskottet för granskning, ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över kommissionens arbetsprogram för 2017, KOM(2016) 710 inklusive bilagor, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Näringsutskottet begränsar yttrandet till de fem prioriteringsområden i arbetsprogrammet som berör näringsutskottets beredningsområde: En ny satsning på sysselsättningar, tillväxt och investeringar, En sammankopplad digital inre marknad, En motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik, En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas samt Ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA.

I yttrandet finns fem avvikande meningar (M, SD, C, V, L, KD).

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram 2017

Inledning

Kommissionens arbetsprogram 2017 (KOM(2016) 710) antogs den 25 oktober 2016. Arbetsprogrammet innehåller kommissionens prioriteringar för 2017. Kommissionen redogör för vilka förslag den avser att lägga fram under 2017 och vilka liggande förslag den har för avsikt att dra tillbaka. Därtill redogör kommissionen för vilka förslag den avser att omarbета i enlighet med Refitprogrammet och listar lagstiftning som kommer att träda i kraft under 2017. Kommissionen anger att den kommer att arbeta enligt de tio politiska prioriteringarna i de politiska riktlinjer som lades fram i början av kommissionens mandatperiod. Av dessa tio prioriteringar berör fem näringsutskottets beredningsområde: En ny satsning på sysselsättningar, tillväxt och investeringar, En sammankopplad digital inre marknad, En motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik, En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas samt Ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA.

Inom ramen för prioriteringsområdena aviseras ett antal olika åtgärder som kommissionen avser att genomföra under 2017. Arbetsprogrammet beskriver dock inte i detalj vad åtgärderna kommer att innebära. Det innehåller inte heller några konkreta förslag som t.ex. lagstiftningsakter.

En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar

Kommissionen beskriver arbetet med att få ungdomar i arbete, den europeiska planeringsterminen, översynen av EU:s fleråriga budgetram samt de aviserade samråden om en förenkling och modernisering av jordbrukspolitiken. Under rubriken beskrivs även kommissionens arbete med att skapa förutsättningar för innovation i EU.

Inom detta prioriteringsområde finns i arbetsprogrammet för 2017 inga nya initiativ inom utskottets beredningsområde.

En sammankopplad digital inre marknad

Kommissionen anför att förverkligandet av den digitala marknaden och strategin för den digitala inre marknaden är prioriterat. Kommissionen avser att föra ett nära samarbete med rådet och parlamentet om förslagen om bl.a. upphovsrätt, geoblockering och portabilitet.

Inom detta prioriteringsområde anges i arbetsprogrammet att kommissionen avser att presentera en halvtidsöversyn av genomförandet av strategin för den inre marknaden.

En motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik

Kommissionen framför att den kommer att fortsätta arbetet med strategin för energiunionen och före årsskiftet lägga fram ett övergripande paket med lagstiftning om bl.a. energieffektivitet, förnybar energi och hållbar bioenergi, elmarknadens utformning samt regler för styrning av energiunionen.

Inom detta prioriteringsområde finns i arbetsprogrammet för 2017 inga nya initiativ inom utskottets beredningsområde.

En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas

Inom detta prioriteringsområde framför kommissionen att EU har världens största inre marknad och att reformerna i strategin för den inre marknaden ska frigöra hela denna potential. Kommissionen avser under 2017 att stärka dels den inre marknaden för varor, dels genomförandet av inre marknadsreglerna.

Inom detta prioriteringsområde presenteras inom ramen för strategin för den inre marknaden initiativ i arbetsprogrammet inom utskottets beredningsområde. Det rör sig bl.a. om ett paket för bättre tillämpning av reglerna om den inre marknaden och åtgärder för att de nationella konkurrensmyndigheterna ska bli mer effektiva.

Handel: Ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA

Kommissionen kommer fortsätta förhandlingarna med USA (TTIP¹), Japan, Mercosur², Mexiko, Tunisien och Aseanländerna samt begära nya mandat för att inleda förhandlingar med Turkiet, Australien, Nya Zeeland och Chile. Kommissionen kommer även att fortsätta arbetet inom Världshandelsorganisationen (WTO) och för en snabb ratificering av frihandelsavtalet med Kanada (CETA³).

Inom detta prioriteringsområde nämns även det förslag om att ändra EU:s antidumpningslagstiftning som kommissionen presenterade i oktober 2016, KOM(2016) 721.

Vissa kompletterande uppgifter

Kommissionen presenterade den 30 november 2016 det s.k. vinterpaketet med förslag till ett antal rättsakter som innebär omfattande revideringar av EU-lagstiftning på energiområdet och ett antal meddelanden. Förslagen gäller en revidering av energieffektiviseringsdirektivet, revidering av förnybarhetsdirektivet inklusive hållbarhetskriterierna för biomassa, flera förslag om en ny elmarknadsdesign samt förslag om ett övergripande styrningssystem för energiunionen. Sammantaget rör det sig om sju rättsakter som hänvisats till utskottet.

¹ Transatlantiskt partnerskap för handel och investeringar

² Sydliga gemensamma marknaden

³ Comprehensive Economic and Trade Agreement, frihandelsavtalet mellan Kanada och EU

Utskottets ställningstagande

Inledning

I det följande redovisar utskottet sitt ställningstagande under rubrikerna Övergripande om kommissionens arbetsprogram 2017, Prioriteringsområdena om en ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar, en sammankopplad digital inre marknad och en fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas, Prioriteringsområdet om en motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik samt Prioriteringsområdet om handel.

Övergripande om kommissionens arbetsprogram 2017

Utskottet välkomnar kommissionens ambition som uttrycks i arbetsprogrammet om att fokusera på de stora frågor som engagerar människorna i EU. Utskottet ser även positivt på att kommissionen arbetar för att öka öppenheten och redovisningsskyldigheten gentemot medborgarna. I likhet med vad utskottet framhöll 2015 (yttr. 2014/15:NU2y) anser utskottet att det är av stor vikt att subsidiaritetsprincipen respekteras och att kommissionen således bör koncentrera sig på de frågor som bäst löses på EU-nivå och inte på de frågor som medlemsstaterna kan sköta bättre eller som kan hanteras på lokal eller regional nivå.

Utskottet ser det även som positivt att kommissionen avser att fortsätta minska regelbördan för företag genom att tillämpa principerna för bättre lagstiftning i all verksamhet och sitt arbete inom Refitprogrammet. Samtidigt vill utskottet understryka att regelförenklingsarbetet inte får leda till ett försämrat skydd för människor, klimat eller miljö eller för arbetsrättsliga villkor för arbetstagare.

Prioriteringsområdena om en ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar, en sammankopplad digital inre marknad och en fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas

Vad gäller kommissionens prioriteringsområden om en ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar, en sammankopplad digital inre marknad och en fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas och de initiativ kommissionen avser att lägga fram inom dessa områden vill utskottet framhålla följande. Som utskottet uttryckt i andra sammanhang är det utskottets uppfattning att en väl fungerande inre marknad är av avgörande betydelse när det gäller att stärka EU:s konkurrenskraft, tillväxt och sysselsättning till nytta för företag, arbetstagare och konsumenter. Vidare är det utskottets mening att kommissionen särskilt bör arbeta för att redan överenskomna åtgärder genomförs på ett korrekt sätt i alla medlemsstater innan nya åtgärder beslutas. Utskottet välkomnar att kommissionen aviserar ett antal åtgärder inom ramen för strategin för den inre marknaden och strategin för den digitala inre marknaden, men

arbetsprogrammet beskriver inte vad åtgärderna kommer att innebära i detalj. Utskottet får således återkomma till åtgärderna i sedvanlig ordning när kommissionen antagit dem och förslagen konkretiserats.

Prioriteringsområdet om en motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik

När det gäller kommissionens prioriteringsområde om en motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik finns inga initiativ inom utskottets beredningsområde. Utskottet har dock nyligen inlett subsidiaritetsprövningar av flera av de förslag som ingår i det s.k. vinterpaketet, som är det lagstiftningspaket som kommissionen aviserar i arbetsprogrammet. Utskottet vill i detta sammanhang påminna om vad det tidigare sagt om att en långsiktigt hållbar och trygg energiförsörjning bäst uppnås genom satsningar på långsiktig energieffektivisering och en större tillgång på förnybar energi. Detta är viktiga delar i kampen mot klimatutmaningarna, där EU bör inta en ledarroll globalt. Vidare är det utskottets uppfattning att hållbara biobränslen spelar en central roll i EU:s energiomställning och att de bidrar till utvecklingen mot en biobaserad och cirkulär ekonomi, hållbar tillväxt, sysselsättning, regional utveckling och att klimatmålen nås. Utskottet vill i detta sammanhang betona betydelsen av att medlemsstaterna är och bör förbli självbestämmande när det gäller att utforma och genomföra sin nationella skogspolitik. Utskottet ser det därför som obestriddligt att regelverket för biobränslen ska respektera den nationella skogskompetensen.

Prioriteringsområdet om handel

När det gäller prioriteringsområdet om handel vill utskottet framföra följande. Utskottet välkomnar kommissionens frihandelsvänliga linje som uttrycks i arbetsprogrammet. Utskottet vill här påminna om vad utskottet i andra sammanhang anfört på ett övergripande plan om vikten av öppenhet mot tredjeländer och av att olika protektionistiska tendenser såväl inom som utanför EU motverkas. Den globala frihandeln måste försvaras, och det är viktigt att handeln med länder utanför EU kan ske på öppna och likvärdiga villkor. Samtidigt är det angeläget att betona att arbetet för ökad frihandel inte får leda till begränsningar i medlemsstaternas och EU:s regler för miljö-, djur- och klimatskydd.

Utskottet välkomnar också kommissionens ambitioner med fortsatta förhandlingar om frihandelsavtal med bl.a. USA, Mercosur och Aseanländerna samt att kommissionen avser att inleda förhandlingar med bl.a. Turkiet, Australien och Chile. Vad gäller förhandlingarna mellan EU och USA om ett frihandelsavtal (TTIP) står utskottet bakom kommissionens strävan om att sluta ett ambitiöst och balanserat avtal med höga krav. Utskottet vill här påminna om att mandatet för förhandlingarna om frihandelsavtalet med USA fastställer att parterna ska arbeta för ekonomisk utveckling och full och

produktiv sysselsättning samt främja efterlevnad och effektivt genomförande av internationella arbetsrättsliga standarder. Ett avtal ska således inte urholka de gällande sociala, fackliga och ekonomiska rättigheterna i Sverige eller EU. Vidare är det utskottets uppfattning att ett investeringsskydd ska vara rättssäkert och öppet och inte inskränka staters demokratiska beslutsfattande. När det gäller medlemsstaternas ratificering av frihandelsavtalet med Kanada (CETA) anger kommissionen att den ska arbeta för att ratificeringen av avtalet går snabbt. Utskottet, som gör en positiv bedömning av avtalsinnehållet som helhet, har uppfattningen att avtalet kommer att bidra till tillväxt i Sverige och välkomnar ratificeringsprocessen.

Stockholm den 19 januari 2017

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjalmered (M), Åsa Westlund (S), Hans Rothenberg (M), Ingemar Nilsson (S), Josef Fransson (SD), Per-Arne Håkansson (S), Lise Nordin (MP), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Anna Wallén (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Said Abdu (L), Birger Lahti (V), Penilla Gunther (KD), Mattias Jonsson (S), Sofia Fölster (M) och Rickard Nordin (C).

Avvikande meningar

1. Övergripande om kommissionens arbetsprogram 2017 (M, C, L, KD)

Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Said Abdu (L), Penilla Gunther (KD), Sofia Fölster (M) och Rickard Nordin (C) anför:

Vi välkomnar kommissionens ambition som uttrycks i arbetsprogrammet om att fokusera på de stora frågor som engagerar människorna i EU. Vi ser även positivt på att kommissionen arbetar för att öka öppenheten och redovisningsskyldigheten gentemot medborgarna. I likhet med vad näringsutskottet framhöll 2015 (yttr. 2014/15:NU2y) anser vi att det är av stor vikt att subsidiaritetsprincipen respekteras och att kommissionen således bör koncentrera sig på de frågor som bäst löses på EU-nivå och inte på de frågor som medlemsstaterna kan sköta bättre eller som kan hanteras på lokal eller regional nivå.

Enligt vår uppfattning är det även positivt att kommissionen avser att fortsätta minska regelbördan för företag genom att tillämpa principerna för bättre lagstiftning i all verksamhet och sitt arbete inom Refitprogrammet.

2. Övergripande om kommissionens arbetsprogram 2017 (SD)

Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD) anför:

Vi sverigedemokrater ser med stor oro på den pågående maktförskjutningen till Bryssel. För oss är det avgörande att Sverige har inflytande över de beslut som berör Sverige, och vi anser att Sverige aktivt ska kräva bättre medlemsvillkor i EU.

För varje år som går lämnas alltmer beslutanderätt från Sverige och de övriga medlemsstaterna till ett EU som saknar både insyn och folklig förankring. Vi ser därför positivt på att kommissionen i alla fall strävar efter att öka öppenheten och lyhördheten gentemot medborgarna i sitt kommande arbete. Det är även positivt att kommissionen avser att fokusera på de stora frågorna och inte på de frågor som medlemsstaterna bättre kan lösa och som kan hanteras på lokal och regional nivå. Vi anser således att det är av stor vikt att subsidiaritetsprincipen respekteras.

Vi välkomnar kommissionens ambition att minska regelbördan för företag genom att tillämpa principerna för bättre lagstiftning i all verksamhet och arbetet inom Refitprogrammet.

3. Prioriteringsområdet om en motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik (SD)

Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD) anför:

Vi sverigedemokrater ser positivt på ett samarbete länder emellan om energi- och klimatfrågor. Men det är av stor vikt att då värna mellanstatlighet och varje lands rätt att själv utforma sin energipolitik.

Vad gäller frågan om en gemensam europeisk energioniunion har vi i andra sammanhang utvecklat vårt resonemang kring detta (se bl.a. näringsutskottets prot. 2015/16:6) och väljer därför att här kortfattat föra fram vår ståndpunkt. Vi anser att försörjningstryggheten är av största vikt och att det i första hand ligger i nationernas intresse att säkra sin egen elproduktion och diversifiering. Vi inser också betydelsen av att minska importen av energi från politiskt instabila stater. Försörjningstrygghet handlar också om att göra realistiska prioriteringar av de olika energislagen.

Utmaningarna ligger i att säkerställa nationell och europeisk energitillgång samt långsiktig miljöutveckling och försörjningstrygghet gemensamt med trygg finansiering och global konkurrens. Alltför stora och dyra investeringar i europeisk infrastruktur för decentraliserad produktion och grön teknik för att säkerställa klimatmål genom väderberoende förnybar energi och i vissa fall avvecklad kärnkraft, ser vi som en ekonomisk orimlighet. Vi anser att vissa subventioner av bl.a. vindkraft bör avskaffas. Att lägga för stora kostnader på europeiska företag kommer att hämma den ekonomiska tillväxten och därmed innebära minskade resurser till forskning och utveckling. Vi menar att det bör ligga en balans i ekonomin och miljösatserna. Sverigedemokraterna ser däremot positivt på ökat fokus på slutkunder. Våra viktigaste prioriteringar är därför ett minskat koldioxidläckage och en stärkt europeisk konkurrenskraft.

4. Prioriteringsområdet om handel (M, L, KD)

Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M), Ann-Charlotte Hammar Johansson (M), Said Abdu (L), Penilla Gunther (KD) och Sofia Fölster (M) anför:

När det gäller prioriteringsområdet om handel vill vi anföra följande. Vi välkomnar kommissionens frihandelsvänliga linje som uttrycks i arbetsprogrammet. Vi vill här även påminna om vad näringsutskottet i andra sammanhang anfört på ett övergripande plan om vikten av öppenhet mot tredjeländer och av att olika protektionistiska tendenser såväl inom som utanför EU motverkas. Den globala frihandeln måste försvaras, och det är viktigt att handeln med länder utanför EU kan ske på öppna och likvärdiga villkor.

Vi välkomnar också kommissionens ambitioner med fortsatta förhandlingar om frihandelsavtal med bl.a. USA, Mercosur och Aseanländerna samt att kommissionen avser att inleda förhandlingar med bl.a. Turkiet, Australien och Chile. Vad gäller förhandlingarna mellan EU och USA om ett frihandelsavtal (TTIP) står vi bakom kommissionens strävan om att sluta ett ambitiöst och balanserat avtal med höga krav. Vi vill här påminna om att mandatet för förhandlingarna om frihandelsavtalet med USA fastställer att parterna ska arbeta för ekonomisk utveckling och full och produktiv

sysselsättning samt främja efterlevnad och effektivt genomförande av internationella arbetsrättsliga standarder. Ett avtal ska således inte urholka de gällande sociala, fackliga och ekonomiska rättigheterna i Sverige eller EU. Vidare är det vår uppfattning att ett investeringsskydd ska vara rättssäkert och öppet och inte inskränka staters demokratiska beslutsfattande. När det gäller medlemsstaternas ratificering av frihandelsavtalet med Kanada (CETA) anger kommissionen att den ska arbeta för att ratificeringen av avtalet går snabbt. Vi gör en positiv bedömning av avtalsinnehållet som helhet, har uppfattningen att avtalet kommer att bidra till tillväxt i Sverige och välkomnar ratificeringsprocessen.

5. Prioriteringsområdet om handel (V)

Birger Lahti (V) anför:

Som jag och Vänsterpartiet har uttryckt i andra sammanhang är handel positivt och skapar viktiga relationer mellan länder som gör att det ömsesidiga beroendet ökar. Jag vill se en rättvis handelspolitik som inte innebär försämringar för medborgarna i de länder som omfattas. En handelspolitik som sätter människor, djur och miljö främst och som fokuserar på ökade samhällsvinster – inte bara på vinster för storföretag. Vad gäller den snabba ratificeringen av frihandelsavtalet med Kanada (CETA) som kommissionen kommer att arbeta för är det min mening att Sverige inte bör godkänna CETA-avtalet. Jag är inte emot att 99 procent av tullarna mellan EU och Kanada försvinner. CETA-avtalet innehåller dock såväl tvistlösningsmekanismen ICS (International Court System), som ger storföretag möjlighet att stämma stater, som regulativt samarbete, vilket skapar utrymme för extensiv lobbying för att påverka framtida lagstiftning. Sverige bör också säga nej till en provisorisk tillämpning av CETA-avtalet. Avtalet ska inte gälla förrän alla nationella parlament har ratificerat avtalet. När det gäller förhandlingarna med USA om ett frihandelsavtal (TTIP) anser jag att regeringen borde verka för ett mindre ambitiöst handelsavtal. Men med den inriktning som förhandlingarna om TTIP har i dag bör regeringen verka för att EU lämnar TTIP-förhandlingarna. Motivet för mitt ställningstagande är främst kommissionens förslag till tvistlösningsmekanism. Även detta avtal kommer sannolikt att innebära att storföretag kan stämma stater utanför nationella rättssystem, vilket riskerar att hämma en framtida progressiv lagstiftning till skydd för människor och miljö. Eventuella stämningar kan i stället hanteras inom ramen för befintliga nationella lagstiftningar och domstolsprocesser då både USA och EU är fungerande rättsstater.